

СОДРЖИНА

1. РЕЗИМЕ НА ДЕЛОВНИОТ ПЛАН	3
2. ПАЗАРНИ АСПЕКТИ НА ИНВЕСТИЦИЈАТА	5
2.1. Карактеристики на планираниот производ/услуга	6
2.2. Пазар на продажба	9
2.3. Пазар на набавка	11
3. ОПИС НА ПЛАНИРАНАТА ИНВЕСТИЦИЈА	13
3.1. Избор и опис на технолошкиот процес (опис на услугата)	13
3.4. Планирани инвестиции во механизација/опрема	17
3.6. Планирање на потребната работна сила	18
4. ВРМЕНСКИ РАСПОРЕД НА ИНВЕСТИЦИЈАТА	19
5. АНАЛИЗА НА ЛОКАЦИЈАТА	20
5.1. Макролокација	20
5.2. Микролокација	20
5.3. Придонес на проектот кон развој на локалната економија	20
6. ФИНАНСИСКА АНАЛИЗА	21
6.1. Финансиска анализа на планираните трошоци	21
6.2. Финансиска анализа на планираните приходи	24
6.3. Финансиски тек на проектот	26
6.4. Оценка на оправданоста на вложувањето	27
7. ЗАКЛУЧОК	29

1. РЕЗИМЕ НА ДЕЛОВНИОТ ПЛАН

1.1 Податоци за инвеститорот

Земјоделска задруга за производство, преработка, трговија, сообраќај и услуги _____ со ограничена одговорност увоз - извоз с. _____, е основано и впишано во Централниот регистар на Р.Македонија како 33 _____ с. _____ на _____ година.

Сопственици на задругата се: _____ од с. _____, _____ ул. _____ бр. _____ с. _____, _____ од с. _____, _____ ул. _____ бр. _____ с. _____, _____ од с. _____, _____ ул. _____ бр. _____ с. _____, сите со оснивачки паричен влог од по _____ денари. Тие ја оснивале задругата и практично ја формализирале традицијата во производство на земјоделски производи.

Овластено лице -Управител на Земјоделската задруга е еден од оснивачите, _____, со МБ _____ со место на живеење ул. _____ бр. _____ с. _____. Седиштето на фирмата се наоѓа во подрачје кое спаѓа во Групата на Рурални подрачја во Република Македонија содржани во **Прилог 11.**

Основна дејност на инвеститорот:

Земјоделската задруга е регистрирана за повеќе дејности, но приоритена дејност е:

01.11 Одгледување жита (освен ориз), мешункасти растенија и маслодајно семе.

Во други регистрирани дејности е опфатен надворешно-трговскиот промет, преработка, трговија, сообраќај и услуги.

Формално - правен и организациски развој:

Задругата е усогласена со Законот за задружно работење и Законот за трговски друштва.

Капиталот во задругата е од домашно потекло.

Сегашна организациона структура во која работи инвеститорот:

07.1 Земјоделска задруга со целосна приватна сопственост

МБ _____

1. ОСНОВНИ ПОДАТОЦИ ЗА БАРАТЕЛОТ	
Назив на правното лице-барателот	Земјоделска задруга за производство, преработка, трговија, сообраќај и услуги со ограничена одговорност увоз - извоз с. _____
Назив на инвестицијата	- Набавка на опрема - прскалки за заштитни средства и опрема за потпорна конструкција, вклучително столбови и крајни анкери од бетон, опрема за заземјување, затегнувачи и галванизирани челична жица во постоечки лозови насади
Вкупна вредност на инвестицијата	3 592 672,00 денари
Критериум за успешност за инвестицијата	
- Нето сегашна вредност (NPV)	915,767
- Интерна стапка на рентабилност (IRR)	9,0518%
- Период на враќање на инвестицијата (RP)	6 ^{та} година

2. ПАЗАРНИ АСПЕКТИ НА ИНВЕСТИЦИЈАТА

Земјоделска задруга _____ с. _____, согласно класификацијата од Законот за трговски друштва спаѓа во групата на мали претпријатија во рурални средини.

Задругата во своето работење има заокружен процес и претставува една економска целина со еден стопански двор.

Фирмата има долгогодишна традиција и искуство во земјоделскиот процес. Располага со добра инфраструктура, богат машински парк, опрема и човечки ресурси, потребни за успешно производство.

Во основната дејност на задругата е примарното производство на земјоделски производи: житни култури (пченица и јачмен) и винско црно грозје (вранец), а од 2011 година и десертно грозје (викторија, афус али и мишел палиер).

Земјоделската задруга стопанисува со државно земјоделско земјиште, регулирано со договор за закуп со МЗШВ. Земјоделските површини се лоцирани во катастерска општина _____, ИЛ _____-м.в. _____-КП _____, ИЛ _____-м.в. _____-КП _____, ИЛ _____-м.в. _____-КП _____, ИЛ _____-м.в. _____-КП _____, ИЛ _____-м.в. _____-КП _____, ИЛ _____-м.в. _____-КП _____, КП _____ и КП _____.

Во производната 2010-2011 година на споменатите земјоделски површини состојбата е следната:

-	<u>Житни култури</u>	<u>110 ха</u>
	Јачмен	30 ха
	Пченица	80 ха
-	<u>Фуражни култури</u>	<u>10,7 ха</u>
	Луцерка	10,7ха
-	<u>Лозови насади</u>	<u>9,3 ха</u>

Сорта лозје	Година на подигање	Локација	Површина/ха	Забелешка
Вранец	2010	КО _____ ИЛ _____ МВ. _____ - КП _____	6,3	Планирана е инвестиција во набавка на прскалки за заштита и опрема за потпорна конструкција, столбови од бетон и челична жица
(Десертни грозја-овошје) Викторија, Афус али и Мишел палиери	2011	КО _____ ИЛ _____ МВ. _____ - КП _____	3	

- Угар 2 ха

Инвестиционата активност на претпријатието е насочена во делот на:

1. Лозарството, преку Набавка на прскалки за заштита и опрема за потпорна конструкција (столбови и крајни анкери од бетон, опрема за заземјување, галванизирана челична жица и инсталирање на опрема), содржани во Прифатливите трошоци за тип на инвестиција 101.11. и 101.21

Инвестицијата првенствено ќе биде во насока на **Подобрување на општото работење на земјоделските стопанства во производството на примарните земјоделски производи**, но и во правец на Зголемување на конкурентноста на задругата.

Со реализацијата на Деловниот план, ќе се изврши реструктурирање на земјоделското стопанство и ќе се изврши надградба на сопствените капацитети кон достигнување на стандардите на Европската Унија.

Финалниот производ винско грозје од сортата:

- вранец, ќе биде произведена согласно правилата на добрата земјоделска пракса и се наоѓа на Листата на препорачани и одобрени сорти за производство на вино кои може да се одгледуваат во Р. Македонија (Прилог 1).

Финалните производи трпезно грозје-овошје од сортите:

- Викторија, Афуз али и Мишел палиери ќе бидат произведени согласно правилата на добрата земјоделска пракса.

Споменатите сорти на подигнати лозови насади ќе се произведуват во општината _____, која е на Списокот на Региони за одгледување на винова лоза (Прилог 2)

Новите производи ќе бидат конкурентни на внатрешниот пазар и ќе нудат отворање на нови пазарни можности.

Според стратегијата на Друштвото, цел на оваа инвестиција е подобрување на технолошката и пазарната инфраструктура при производството на проверената квалитетна винска сорта на грозје-вранец и опишаните трпезни сорти на грозје како финален производ.

Вкупните 9,3 ха лозови насади во земјоделската задруга, се предмет на инвестицијата во прскалки за заштита и опрема за потпорна конструкција, столбови, анкери од бетон, челична жица и нивна монтажа-инсталација. Производите од оваа инвестиција ќе се продаваат по пазарни цени во винарските визби, како и низ пазарите и штандовите за овошје низ Македонија .

Сите утврдени локации за место на инвестиција се наоѓаат во иста катастерска општина (КО _____) и исто место викано (м.в. _____), што гледано од многу аспекти ќе го олесни спроведувањето на инвестицијата.

Суровините, репроматеријалите и останатите набавки, потребни за нормално производство ќе се набавуваат по пазарни цени од познати добавувачи кои ќе бидат подетално опишани во понатамошниот текст.

2.1. Карактеристики на планираниот производ/услуга

Преку набавка на опрема (два атомизера) како и потпорна конструкција, вклучително столбови и крајни анкери од бетон, опрема за заземјување и галванизирани челична жица во постоечки лозови насади ќе се добијат финални производи: винско грозје од сортата вранец и трпезно грозја (овошје) од сортите: афуз али, мишел палиери и викторија со подобрен квалитет и ќе се изврши реструктурирање на земјоделското стопанство кон достигнување на стандардите на Европската Унија. Инвестицијата е благовремена бидејќи лозовиот насад е во почетна фаза на експлоатација, односно втора година (вранец) и прва година (трпезни сорти) од подигнување на насадот и нулта година на род.

Реализирањето на Деловниот план ќе доведе до:

производство на познат асортиман грозје, во планиран обем на производство, со подобрен квалитет на производот и намалени трошоци на производство.

А) Преглед на Планиран промет на артикли (вински сорти на грозје):

Вранец

Потекло: Црногорска автохтона сорта, настаната по пат на природно вкрстување. Според обележјата на листот, гроздот и зрното припаѓа на еколошко-географската група Црноморски сорти, подгрупа балцаница. Најмногу застапена винска сорта кај нас. Многу барана на пазарот со оглед на квалитетните својства, високиот % на шеќерни единици и високиот принос кои го постигнува.

Зрее во вторат епоха, а во услови на штитско, се бере во втората половина на месец Септември.

Има бујна лоза. Редовно и добро се оплодува. Спаѓа во групата на приносни сорти. Најдобри резултати дава на високи системи-одрина и шпалир (како што е случај со барателот)

Со применува кратка резидба, а поднесува и долга резидба при високи стебла и дава уште повисоки приноси. Со оглед на бујноста неопходна е поголема нега во текот на вегетацијата со редовно и навремено извршување на зелените операции.

Гроздот е густ, конусоиден или цилиндричен, понекогаш растресит. Зрното е средно големо, округло-заоблено со многу атрактивна сина боја со восочна превлака. Лушпта е средно дебела, мазна, без точки и богата со бои. Гроздот е со просечна маса од 250 г, во неговиот состав зрната учествуваат со 97%. Во составот на зрното месото учествува со 86%, семките со 4%, а лушпата со 10%.

Најдобро и одговара лесни плодни почви, средно варовити со јужна, југозападна или југоисточна експозиција, како што е случај со положбата кај барателот, со длабок ораничен слој.

Има добар афинитет со дивите подлоги.

Средно отпорна спрема пламеницата и ниски температури, а доволно отпорна спрема и пепелницата и бутритис - сивото гниење.

Шеќерни единици од 22-24 %, алкохол од 12-14% и вкупни киселини од 6-7 промили.

Ширата содржи 210-230 г/дм³ шеќер и 6-6.5 г/дм³ вкупни киселини, а има особина брзо да презрева и ја зголемува содржината на шеќер над 250 г/дм³. Вината се средно јаки до јаки, со 12-13 вол% алкохол, богати со екстракт и боени материи. На вкус се хармонични, со нагласен сортен мирис и

пивкост. Во РМ од оваа сорта се произведуваат познатите вина “Кратошија” и “Вранец”.

Општа оценка и препорака за сортата: *Вранец е сорта која обезбедува суровина за производство на квалитетни и врвни црвени вина. Најзначајна сорта за црвени вина во Македонија. Поради редовните и високи приноси, високиот квалитет на суровината и вината, треба да остане во нашиот сортимент. При подигнување на нови насади мора да се внимава на изборот на локацијата се со цел да не доаѓа до измрзнување при појава на ниски температури во текот на зимата.*

Да се одгледува во услови со наводнување.

Б) Преглед на Планиран промет на артикли трпезно грозје (Викторија, Афуз али и Мишел палиери):

Викторија

Сортата е створена во Романија и брзо се раширила по југоисточна Европа. Перспективна трпезна сорта, многу барана на пазарот за свежа консумација. Со оглед на производните карактеристики, малку е застапена во сортиментот во Република Македонија.

Зрее во втората епоха. Во штипско во средината на месец Август. Навреме ја завршува вегетацијата и ластарите добро созреваат.

Има средно бујна лоза.

Редовно и добро се оплодува. Спаѓа во средно приносни сорти. Најдобри резултати дава на високи системи-одрина со примена на долга резидба 8-10 родни окца.

Гроздот е голем, пирамидален и средно збиен со тежина на гроздот од 600-700 г. Зрното е големо, цилиндрично до елипсоидно, со жолто зеленикава боја. Вкусот е неутрален. Многу атрактивна сорта.

Најдобро и одговара лесни плодни почви со длабок ораничен слој .

Има добар афинитет со дивите подлоги

Осетлива е на пламеницата и пепелницата, отпорна е на сивото гниење.

Средно осетлива на ниски температури.

Афуз али

Трпезна сорта, многу барана на пазарот за свежа консумација, но и во преработувачката индустрија за производство на слатко и сокови. Прилично е застапена во сортиментот во Република Македонија бидејќи е прилагодлива за различни реони на одгледување.

Средностасна сорта е и во услови на штипско зрее во првата половина на месец Септември.

Има бујна лоза. Редовно и добро се оплодува. Спаѓа во групата на приносни сорти. Родноста е 14-16 т/ха, а може да достигне и до 20т/ха

Најдобри резултати дава на високи системи-одрина со примена на долга резидба. Со оглед на бујноста неопходна е поголема нега во текот на вегетацијата со редовно и навремено извршување на зелените операции.

Гроздот е голем, (400-800 г до 1 кг), издолжен, со форма на купола и понекогаш растресит. За поквалитетно грозје неопходно е поткастрување на гроздовите. Зрното е големо, со јајцевидна форма со атрактивна зелено жолтеникава боја со восочна превлака. Месото е рскаво, сочно со вкус на гнила јагода. Добро поднесува подолг транспорт.

Најдобро и одговара лесни плодни почви со длабок ораничен слој .

Има добар афинитет со дивите подлоги.

Осетлива е на пламеницата и пепелницата, отпорна е на сивото гниење.

Осетлива е на ниски температури и мразеви од -14 до -16C⁰.

Мишел Палиери

Перспективна трпезна сорта, многу барана на пазарот за свежа консумација. Малку е застапена во сортиментот во Република Македонија но во последните години поинтензивно се шири со оглед на квалитетните својства и привлечниот грозд.

Зрее во вторат епоха а во услови на штипско во средината на месец Август.

Има бујна лоза. Редовно и добро се оплодува. Спаѓа во групата на приносни сорти. Најдобри резултати дава на високи системи-одрина со примена на долга резидба. Со оглед на бујноста неопходна е поголема нега во текот на вегетацијата со редовно и навремено извршување на зелените операции.

Гроздот е голем, со цилиндрично пирамидален изглед, понекогаш растресит и за поквалитетно грозје неопходно е поткастрување на гроздовите. Гроздот е со средна тежина од 800 г. Зрното е големо, заоблено со многу атрактивна сина боја со восочна превлака. Месото е сочно, рскаво со неутрален вкус и добро поднесува подолг транспорт.

Најдобро и одговара лесни плодни почви со длабок ораничен слој .

Има добар афинитет со дивите подлоги

Осетлива е на пламеницата и пепелницата, отпорна е на сивото гниење.

Осетлива е на ниски температури.

Производеното трпезно и винско грозје ќе ги имаат следните карактеристики:

Органолептички

Производите ќе бидат со: јасно изразени особини на сортата (добар изглед, цврстина, мирис, вкус и привлечност) за купувачите.

Хемиски

Поволен однос на сувите материи за трпезното грозје кое се чува во ладилник е 14%, а за продажба е ист како и за винските сорти односно 16-18%. Хемискиот состав во гроздовиот сок на производите се движи од 20 -27 % шеќерни единици, 10-14% алкохол и 5-7 промили вкупни киселини. Односот на шеќер наспроти киселини треба да биде 20: 1

Микробиолошки

Не е дозволено присуство на штетни материи (неразградени хемикалии, присуство на резидуи и друго). Производите ќе бидат подлежни на контрола и микробиолошко испитување за утврдување на присутноста на хемиските материи (каренца) во грозјето

2.2. Пазар на продажба (Купувачи)

А) Вински сорти на грозје

Од 6,3 ха лозов насад, опишани во пазарните аспекти на инвестицијата, сите се предмет на инвестицијата на овој бизнис план.

Лозјето е во нула родна година и сеуште не се произведува винско грозје.

Планираните количини, времето на продажба и цените се утврдени со договор за Деловно техничка соработка со:

- _____

Б) Трпезни сорти на грозје

Од 3 ха лозов насад, опишани во пазарните аспекти на инвестицијата, сите се предмет на инвестицијата на овој бизнис план.

Лозјето е во нула родна година и сеуште не се произведува трпезно грозје.

Дел од планираните количини, на трпезно грозје ќе се продават по берзански цени на зелените пазари и штандовите за овошје во супермаркетите во Р. Македонија. Поголемиот дел од планираното десертно грозје-овошје, ќе се продава на преработувачите и производители на овошни сокови и преработки од овошје. Времето на продажба и цените се утврдени со договор за Деловно техничка соработка со:

- _____

Планираната продажба од 9,3 ха лозов насад опишани во пазарните аспекти на инвестицијата, (каде што ќе се спроведе инвестицијата) сите во КО - _____ МВ. _____ на кои (ќе) се произведува винско и трпезно грозје, во година на нормално работење (трета година по инвестицијата) е следната:

Табела 1 Планиран пазар на продажба на производот/услугата поврзана со инвестицијата

No	Производ	Ед. мерка	Домашен пазар		Странски пазар-извоз	
			Количина	Цена	Количина	Цена
1	Винско грозје Вранец 6,3 ха	кг	138 000	14,00		
2	Трпезно грозје Викторија 0,37 Ха	кг	7 400	24,00		
3	Трпезно грозје Мишел палиери 1,55 Ха	кг	37 200	22,00		
4	Трпезно грозје Афуз али 1,08 Ха,	кг	17 280	14,00		
5	Субвенција за одржување на лозов насад 100%	ха	5	40 000,00		
6	Субвенција за одржување на лозов насад 60%	ха	4,3	24 000,00		

Пазарот на продажба на производите поврзани со инвестицијата, освен на веќе опишаните коминтенти, може да се прошири и на нови коминтенти. Производите ќе бидат со подобрен квалитет, а цените ќе бидат пазарни.

Дополнителен документ 1:

Договори со коминтенти за винско грозје 2011 до 2013 година .

- Договор со _____

Дополнителен документ 2:

Договори со коминтенти за трпезно грозје (овошје) 2011 до 2013 година .

- Договор со _____

2.3. Пазар на набавка (Добавувачи)

Најзначајната набавка е купувањето на сировини потребни за реализирање на производство, како што се: минерални ѓубрива, хемиски средства за заштита, амбалажа (манила за врзување, гајби), алат (ножици, пили) резервни делови за механизација, вода, гориво итн.

Вкупните материјални трошоци за производство на фирмата во 2010 година изнесувале 2 577 771,00 денари. Од тој износ на досегашен пазар на набавка на сировини, репроматеријали и сировини за потребите на лозовите насади во 2010 година беа потрошени 923 000,00 денари.

Материјалните набавки најчесто се вршеа од познати добавувачи од Р. Македонија, Поголемеите набавки беа регулирани со усни или писмени Договори.

Поголеми добавувачи се:

- _____ минерални ѓубрива
- _____ минерални ѓубрива
- _____ заштитни средства
- _____ заштитни средства
- _____ помошен алат (опрема и амбалажа)
- _____ амбалажа
- _____ резервни делови

Набавките на останатите специфични трошоци за реализирање на производството беа од следните добавувачи:

- _____ униформа и ХТЗ опрема
- Физички лица, средства за заштита при работа
- ЕВН, електрична енергија
- _____ други материјали
- Макпетрол - Скопје, мазиво, акумулатор, антифриз
- _____ гориво (нафта)

Оперативните трошоци се однесуваа на административни набавки (канцелариски материјал), такси, провизии, закуп на државно земјиште и друго.

По реализација на планираната инвестиција, во година на нормално работење планирани се следните набавки:

Табела 2 Планиран пазар на набавка на суровини, репроматеријали и суровини поврзани со инвестицијата

No	Суровина репроматеријал/услуга	Ед. мерка	Домашен пазар		Странски пазар-увоз	
			Количина	Цена	Количина	Цена
1	Минерални гуврива (уреа 44% НПК 15: 15:15)	кг	18 700	17		
2	Кристални комбинирани гуврива	кг	220	110		
3	Заштитни средства	кг/л	4 500	90		
4	Помошен материјал и алат (амбалажа, ножици, цевки, пили и друг алат)	бр	320	720		
5	Резервни делови за опрема за потпорна конструкција, лозје	ха	9,3	8 000		
6	Резервни делови за опрема (атомизери)	бр	2	2 000		
7	Транспорт	л	740	71		
8	Телефон	месец	12	2 500		
9	Гориво и мазиво	л	4 500	71		
10	Одела и друга опрема	бр	7	5 500		
11	Закуп за земјиште	ха	9,3	2 560		
12	Административни	бр	1	9 500		

Освен постојните добавувачи опишани во пазарот на набавка планирани се набавки на суровини и материјали и од други добавувачи.

Една од позначајните ќе биде набавката на резервни делови за одржување на потпорната конструкција кај лозјето и опремата.

Преглед на нови добавувачи на суровини и репроматеријали поврзани со инвестицијата:

- _____,
- _____,
- _____

3. ОПИС НА ПЛАНИРАНАТА ИНВЕСТИЦИЈА

3.1. Избор и опис на технолошкиот процес (опис на услугата)

Технологија на производство на лозов насад

9,3 ха Лозов насад се наоѓа во прва година (трпезни) и втора година (вински) од подигање и е во фаза на нулта година на родност.

Затоа во описот на технолошкиот процес ќе бидат опфатени активностите кои се однесуваат на лозов насад, од прва година па понатаму.

3 ха лозов насад трпезни грозја (Викторија 0,37 Ха, Мишел палиери 1,55 Ха и Афуз али 1,08 Ха) се наоѓаат во **Фаза на инвестирање - подигање на насадот**, односно после завршено садење. Во оваа фаза на лозјето треба да му се изврши летна заштита, обработка на почвата и наводнување. Лозовите насади на есен се загнуваат се со цел основните 4-5 окца да не измрзнат при евентуална појава на ниски зимски температури.

6,3 ха лозов насад (вранец) се наоѓаат во **Втора година**. На пролет се врши одгредување на лозите и прекратување (резидба) на два добро развиени ластари на 2 окца од кои во текот на вегетацијата ќе се развијат ластари за формирање на системот на одгледување. На секоја лоза ќе се постават дрвени колчиња.

Според бизнис планот во оваа година на целиот лозов насад од 9,3 ха се планира **Инвестиција во набавка на опрема за потпорна конструкција, столбови, анкери од бетон, челична жица на 9,3 ха лозов насад**

Пожелно е потпорната конструкција (колци и особено прва жица) да се постави на пролет, со цел да се овозможи врзување на малите колчиња за прва жица, а со тоа и правилно растење и развивање на ластарите од кои ќе се формира системот на одгледување (двокрак гиов).

Во текот на пролетта, кога ластарите ќе достигнат висина над прва жица, треба да се изврши прекратување на едно окце над прва жица, се со цел да се провоцира потерување на филизи кои во наредната година ќе послужат за формирање на кордуницата. Во текот на вегетацијата, ќе се оставаат по три филизи под прва жица, а сите останати се отстрануваат. Почвата ќе се ора 4-5 пати, а околу лозите во редот ќе се копа 3 пати. Се планира да се извршат 2 наводнувања со вештачки дожд, а по потреба и повеќе. Ќе се врши заштита на лозата против пепелница и пламеница, (ридомил, тилд, строби, купроцин, акробат) а задолжително е и употреба на инсектицид (децис). Напредно со заштитата ќе се врши и прихранување со микро елементи. Наесен лозата се загнува се со цел основните 4-5 окца да не измрзнат при евентуална појава на ниски зимски температури. Касно наесен се врши ѓубрење со НПК (200 кг/ха).

Одгледување од трета до петта година

Во третата до петтата година напролет после пролетното орање се врши одгредување на лозите. Кроењето на лозите се извршува според системот на одгледување. Другите агротехнички мерки се извршуваат исто како во втората година. Во петтата година лозјето стапува во полно плодносење и приносите треба ги покријат трошоците за неговото одгледување и да остварат дополнителен приход.

Тие приноси може да бидат и поголеми но за обезбедување на нормален развој и долговечност на лозата не треба да се претерува со поголемо оптоварување на лозата.

Одгледување на лозјата во период на редовна родност

Агротехнички мерки

Кроењето на лозата

Се смета за една од најважните агротехнички мерки во одгледувањето. Тоа се изведува со прекуратување или одстранување на одделни делови на ластарите. Кроењето се врши во текот на периодот на зимско мирување тоа е т.н зрело кроење или во текот на вегетацијата т.н зелено кроење.

Времето на кроење има влијание како на бујноста така и на квалитетот на родот. При спроведување на кроење во оптималниот рок до средина на месец Февруари лозите порано потеруваат и сите физиолошки процеси во нивниот развој побрзо се одвиваат, со тоа и созревање на грозјето и ластарите е порано.

Обработка на почвата

Обработката на почвата се состои во редовно механизано и рачна обработка со цел одржување на чиста површина и ровкавост на почвата.

Според времето на извршување, обработката на почвата може да биде: зимска, пролетна, летна и есенска.

Есенското длабоко орање се врши на длабочина 25-30 см, со лозарки дво или тробразни плугови а при полесни почви се употребува гардова линија со 5 или 7 работни тела. Во лозарските реони каде што зиме температурата опаѓа под -15 C, за да се спречи измрзнување на лозите се врши нагрнување. Во овие подрачја загрнувањето на лозјата се врши истовремено со есенската длабока обработка, веднаш по опаѓањето на лисјата. Пролетната обработка има за цел да се уништат плевелите во лозјата и да се сочува влагата во почвата. Пролетната обработка се врши на длабочина 15-20 см. Летните плиткы обработки на почвата на длабочина од 8-10 см. имаат за цел да се уништат плевелите и да се раздробат покорицата што се создава на површината на почвата со врнежите, да се сочува влагата.

Ѓубрење на лозата

За добивање на редовно и квалитетно производство на грозје, адекватното ѓубрење на виновата лоза се смета за многу важна мерка. Со тоа се овозможува нормален развој на лозата кои ќе може да гарантираат висок и квалитетен род на грозје.

Виновата лоза како долгогодишна култура секоја година со родот се изнесуваат мошне големи количини минерални материи и доколку тие не се враќаат со редовно и соодветно ѓубрење почвата осиромашува а тоа негативно се одразува на развојот на виновата лоза, количината и квалитетот на грозјето.

Количината на хранливи материи што се изнесуваат секоја година зависи од еколошките услови, сортата, бројот на лозите на единица површина, добиените приноси на грозје, агротехничките услови, состојбата со плевели во насадот и сл. Податоците што ги наведуваат повеќе автори за количините на хранливи материи што се изнесуваат од почвата се различни. Погolem број автори смета дека за производство на 20.000 кг/ха од почвата се изнесуваат околу 102 кг/ха Азот, 46 кг/ха фосфор, 223 кг/ха калиум. Покрај макроелементите од почвата се изнесуваат и микроелементи и тоа: 80-150 гр бор, 80-160 гр манган, 60-120 гр/ха бакер, 100-120гр/ха цинк, 3 гр/ха молибден и сл.

Наводнување на лозјата

Наводнувањето на лозјата како една од агротехничките мерки, за штитскиот регион, мора да има важно место во процесот на одгледување. Во сегашните услови при

климатски фактори кои се проследени со екстремно високи температури и циклични периоди на сушни периоди, наводнувањето е најзначајна мерка за успешно производство.

Сушата во пролетниот период може негативно да се одрази на нормалниот развој и потерување на ластарите.

Во наши услови наводнувањето вообичаено запонува после оплодувањето на гроздовите и во фаза на пораст на зрната па се до појава на прошарок а во екстремно сушни години и до 2-3 недели пред бербата.

Количините на вода за наводнување се утврдува врз основа на полскиот воден капацитет на почвата кој што не треба да биде под 70%.

Доколку имаме полски воден капацитет под 70% во тој случај вршине наводнување, врз основа на нормите на наводнување. На виновата лоза и е потребно 400-600 м³ вода/ха. Како прв показател за појавата на суша кај виновата лоза се јавува засушување на врвовите на листовите. Овие појави се многу редовна појава со постојниот начин на наводнување. Токму затоа во избегнување на оваа критична фаза е планираната инвестиција.

Сегашното наводнување кај инвеститерот е отежнато, бидејќи иако системот за наводнување е трасиран и е во непосредна близина на лозјето, истиот не е во функција. Во наредниот период наводнување ќе се решава со помош на бунар од каде водата од помпната станица со помош на агрегат ќе се тера до резервоар.

Оваа идеја се планира да се реализира со помош од ИПАРД Програмата 2007-2113 како нова инвестиција во систем капка по капка.

Заштита од болести и штетни инсекти

Заштитата на виновата лоза од болести и штетни инсекти е многу значајна мерка бидејќи преку заштитата се постига поголемо и поквалитетно производство.

Постојат голем број пестициди за ефикасна заштита и сузбивање на расителните болести и штетни инсекти на виновата лоза.

За да се определи бројот на третирањата, времето на третирање и видот на пестицидите мора да се земат во предвид неколку фактори:

Локацијата на лозовиот насад

Климатските услови

Присуството на болести и штетни инсекти

Општата состојба на лозовиот насад од аспект на навремено извршување на сите агротехнички и помотехнички мерки.

Кај трпезното грозје посебен проблем претставува сивото гниење-botrytis cynerea, кој се развива површински и во внатрешноста на зрното. Кај зрната внесени во ладилник тој претставува потенцијале извор на зараза и се развива и три температура од -1С⁰.

Ако грозјето неделно се третира со СО² може да се спречи ширењето на инфекцијата.

За поуспешно извршување на потребните активности при заштита на насадот планирана е набавка на две машини за прскање кои ќе ги задоволуваат потребите од навремена и квалитетна заштита на насадот. За таа цел планирана е:

[Инвестиција во набавка на влечен атомизер за прскање АГП 440л](#)

[Инвестиција во набавка на влечен атомизер за прскање АГП - 1000 л](#)

Берба на грозјето

Берењето на винското грозје преставува важна мерка во одгледувањето на виновата лоза, кога се сумираат резултатите од вложените средства и напори за оправданост на инвестицијата.

Берењето на грозјето се врши кога е зрело односно кога сите зрна на гроздот ја добијат карактеристичната боја за сортата и кога соодносот на шеќерите и киселините се типични за сортата.

Берењето на трпезното грозје преставува важна мерка во одгледувањето на виновата лоза, затоа бербата на трпезното грозје треба да се изврши за пократок период (рано наутро) односно дел од ангажираните работници да берат а искусни работници да вршат чистење и пакување на грозјето.

Организација на бербата на трпезно грозје подразбира да се обезбедување на потребна работна рака, потребна соодветна амбалажа, потребни средства за берба, ножеви, ножици, превозни средства и др. Набраното грозје се реде во гајби на кои се наоѓа сунгер или картот и грозјето се реди растресито, се покрива со мрежа и остава во сенка.

Одржување и складирање на трпезното грозје

При складирање на грозјето потребно е предладење.

Температурата во ладилникот треба да изнесува -1 до 0⁰ С. со брзина на воздухот од 3-10м/мин.

Влажноста треба да биде 90-95%, а

Фумигацијата 100ппм/ч, секој 7-10 дена со вкупен CO₂, во грозјето = 10ппм.

А) Земјоделско производство

Имајќи го во предвид досегашното искуство на инвеститорот, начинот на кои се подигнати насадите, техничко технолошката документација и планираните идни зафати, со сигурност може да сметаме на квалитетни производи и остварување на планираните приноси.

Во година на нормално работење-година на род планирано е следното производство:

Табела 3 Планирано примарно земјоделско производство

No	Вид на примарен производ	Единица мерка	Големина на производствен капацитет	Принос по единица капацитет	Вкупно производство
	А	Б	В	Г	Д=ВХГ
1	Винско грозје, Вранец 6,3 Ха	Кг	6,30	21 904	138 000
2	Трпезно грозје Викторија 0,37 Ха	Кг	0,37	20 000	7 400
3	Трпезно грозје Мишел палиери 1,55 Ха	Кг	1,55	24 000	37 200
4	Трпезно грозје Афуз али 1,08 Ха,	Кг	1,08	16 000	17 280

Со реализација на сите планирани инвестициони активности од овој Деловен план ќе се заокружи процесот на производство и ќе се добијат планираните производи.

В) Планирано обезбедување на услуги

Со реализација на инвестицијата во процесот на производство, нема да се створат услови за продажба на услуги на трети лица, туку инвестицијата ќе биде наменета и ќе и служи исклучиво за Земјоделската задруга _____ .

3.4. Планирани инвестиции во механизација/опрема

Табела 4 в Преглед на потребна опрема/ механизација

Но	Вид на опрема	Ед. мерка	Количина	Модел	Технички капацитет
1	Потпорна конструкција, столбови, анкери, жица за 9,3 Ха лозов насад	Ха	6,3	2,4 X 0,9	Комбиниран еднореден и двореден систем
		Ха	3,0	2,5 X 1,0	
2	Атомизер влечен	бр	1	Агромеханика	АГП 1000 ЕН
3	Атомизер АГП	бр	1	Агромеханика	АГП 440 л

ПОТПОРНА КОНСТРУКЦИЈА, СТОЛБОВИ, АНКЕРИ И ЖИЦА СО МОНТАЖА ЗА 9,3 ХА ЛОЗОВ НАСАД

- Лозовиот насад од **винската сортата** (Вранец) е подигнат во февруари 2010 година на една парцела со правоаголна форма на површина од 6,3 ха. Начинот на одгледување ќе биде шпалир, со двокрак гиов систем.

Растојанието на садење е 2,4 м помеѓу редовите и 0,9 м помеѓу лозите во редот. На еден ха има во просек има посадено 3750 лози. Редовите ќе бидат долги 120 м, а во 1,00 ха ќе има 35 реда. Внатрешните столбови ќе бидат со должина од 220 см. и на растојание од 4,5 м во редот (на секоја петта лоза).

Во еден хектар се потребни 700 столба.

- Лозовиот насад од **трпезните сорти**: афус али, викторија и мишел палиер е подигнат во Јануари 2011 година, на една парцела со правоаголна форма на површина од 3 ха (Викторија 0,37 Ха, Мишел палиер 1,55 Ха и Афус али 1,08 Ха) Начинот на одгледување ќе биде шпалир, со двокрак гиов систем.

Растојанието на садење е 2,5 м помеѓу редовите и 1,0 м помеѓу лозите во редот. На еден ха има во просек има посадено од 3680 до 4054 лози. Редовите ќе бидат долги 120 м, а во 1,00 ха ќе има 35 реда. Внатрешните столбови ќе бидат со должина од 220 см. и на растојание од 4,5 м во редот (на секоја петта лоза).

Во еден хектар се потребни 680 столба.

Надворешните бетонски столбови-анкери се поставуваат исто и за трпезните и винските сорти. Ќе бидат исти како и внатрешните столбови, со должина од 220 см и ќе бидат поставени на крајот и на почетокот на секој ред.

Првата челична жица со дебелина од 3 мм ќе биде поставена на висина од 40 см, а наредните двослојни жици со дебелина од 2,5 мм на растојание од по 35 см.

Планирано е инсталирање на најмалки пет реда жица (првата еднослојна и наредните двапати по две, двослојни жици) до висина од 1,1 метар. По потреба може да се инсталира уште еден ред двослојна жица до висина од 1,7 метри или вкупно 7 реда на жица.

Прицврстување на жиците за носечките столбови при Гијовиот начин на одгледување на лоза е најпрво од највисокиот ред на жица па надолу. Затегнување на жицата се врши со помош на справа за затегање, а прицврстувањето со помош на клип.

Прицврстување на крајните столбови ќе биде со помош на жица.

За најдобра понуда е оценета _____

ОПРЕМА ЗА ЗАШТИТА НА НАСАД

- ✓ АТОМИЗЕР АГП 440л

Носечки атомизер е наменет за заштита на лозови насади

Карактеристики на атомизерот:

- Запремина на резервоарот од 440 литри.
- Резервоарот е изработен од PVC материјал со додаток на кауч, отпорен на вибрации и на агресивни хемикалии. Распрскува 80 литри во минута
- Потребна јачина на тракторот треба да биде 35 КС.
- Атомизерот е со тежина од 80 Кг.
- Маневарските способности зависат исклучително од тракторот.

- ✓ ВЛЕЧЕН АТОМИЗЕР АГП 1 000 ЕН

Влечниот атомизер е наменет за заштита на лозови насади.

Карактеристики на атомизерот:

- Запремина на резервоарот од 1 000 литри.
- Резервоарот е изработен од PVC материјал со додаток на кауч, отпорен на вибрации и на агресивни хемикалии
- Потребна јачина на тракторот треба да биде над 35 КС.
- Атомизерот е со тежина од 580 Кг.
- Снабдена е со систем за автоматско перење и сад со еколошки млазници
- Има вграден современ турбо-мешач за хемикалии
- Лопатките на вентилаторот се штелуваат и прават потребна јачина на ветерот.
- Целосна автоматска далечинска контрола од кабината на тракторот
- Бројот на вртења на вентилаторот до 2 000 со пречник од 800 см
- Погоден за маневри и работа во потесни редови, посебно е погоден за ново подигнати лозови насади и максимално го намалува ризикот од полегнување или газење на насадот.

За најдобра понуда е оценета _____

3.6 Планирање на потребната работна сила

Табела 4.д Преглед на потребна работна сила

8.4. Пресметка на бруто плати			
Вид на работно место	Број на извршители	Планирана месечна бруто плата	Вкупен износ на планирани годишни бруто плати
Управители (ангажман 50%)	1	7.216	86.592
Производство/Висока стручна спрема-ВСС (ангажман 50%)	1	7.216	86.592
Средна стручна спрема (ССС)	1	13.128	157.536
Квалификувана работна сила (КВ)	1	10.906	130.872
Сезонска работна сила	4	/	90.000
Вкупно	4		551.592

Во задругата моментално се ангажирани 4 работника на неопределено работно место. Освен управителот на задругата кој е со _____ образование, во задругата е вработен и еден раководител на производство со _____ образование и два работника од кои еден со _____, а _____ со основно образование.

Директниот ангажман за потребите на оваа инвестиција на управителот и раководителот го проценуваме на една половина од работното време. Останатите два работника целосно (со полно работно време) ќе бидат ангажирани околу планираната инвестиција.

Вработените имаат долгогодишно работно искуство и спремност да дадат свој придонес во изработката на квалитетни и конкурентни производи во областа на земјоделското производство. Планирано е за во екот на сезонските земјоделски работи (наводнување, кроење и берба) да бидат ангажирани до 4 сезонски квалификувани работници и тоа во седум месеци од годината.

Сезонските работници, може да бидат ангажирани преку фирма посредник која ќе гарантира за нивната стручност и успешност во работата.

Со реализацијата на Деловниот план се создаваат услови за зголемување на економските активности и согласно Стратегијата за развој на претпријатието можно е ново вработување на рурално население.

Новите кадри ќе треба да дадат свој придонес во примената на нови техничко-технолошки достигнувања како во производниот, така и во административниот дел.

Табела 4.ѓ Преглед на период за ангажирање на сезонска работна сила

Вид на работно место	Број на извршители	Планиран одлив на трошоци за ангажирана сезонска работна сила по месеци на годишно ниво (искажани во проценти)												
		I	II	III	IV	V	VI	VII	VIII	IX	X	XI	XII	Вкупно
Сезонска работна сила	4		18000	9000		9000	9000	9000		27000	9000			90 000 денари
			20	10		10	10	10		30	10			100%

4. ВРМЕНСКИ РАСПОРЕД НА ИНВЕСТИЦИЈАТА

Инвестиционата активност ќе има една фаза:

I фаза Набавка и Инсталирање на потребната опрема и конструкција

Табела 5 Временски распоред на инвестиционата активност

Активност	Дата на завршување на инвестицијата	Времетраење на активноста во месеци	Почеток на користење
A	Б	В	Г
I Фаза /Почеток			
14.08.2011	10/2011	3	02/2012

5. АНАЛИЗА НА ЛОКАЦИЈАТА

Земјоделска задруга за производство, преработка, трговија, сообраќај и услуги _____, е впишана во Централниот регистар на Р.Македонија со седиште во село _____.

Задругата има уреден стопански двор и целосно изградена инфраструктура.

Лозовиот насад каде што ќе биде инсталирана опремата (предмет на нашата инвестиција) се наоѓа во Катастерска општина _____, (Имотен лист бр. _____) во Место викано _____ (парцела бр. _____).

Локацијата се наѓа на списокот на рурални подрачја во Република Македонија.

Локацијата на задругата и на лозовите насади каде што ќе биде инвестицијата, гледано од макро и микролокациски аспект е добра затоа што:

5.1. Макролокација

Стопанскиот двор се наоѓа веднаш до патниот правец _____, а лозовиот насад е до самиот пат _____ и на 1 км од стопанскиот двор. Комуникациски се поврзани со поголемите градски средини и се наоѓа на само _____ км од _____.

Суровинските бази се лесно достапни.

Транспортните услови се добри, постои асфалтирана патна мрежа, до самиот стопански двор и добра поврзаност со другите региони.

Постојат добри предуслови и можности за обезбедување на стандарди утврдени со Регулативите на Европската унија и според Стандарди на нашата Држава (екологија, квалитет на производ, јавно здравство итн)

5.2. Микролокација

До самиот стопански двор-претпријатие се наоѓа асфалтиран пат кој комуникациски ги поврзува објектите во претпријатието. Од стопанскиот двор во село _____ до лозовиот насад постои тампониран и добро обележан црн пат.

Во стопанскиот двор има приклучок на водоводна мрежа, со обезбедена сигурност и квалитет на вода и приклучок на електрична енергија од блиската далеководна мрежа.

Во близина на местото на инвестицијата-лозов насад, има електрична енергија, а планираната за нареден период инвестиција-бунар за вода за наводнување ќе биде во самата парцела.

Заради обезбедување на сигурен довод на струја до насадот, инвеститорот планира приклучување на блиската далеководна мрежа.

Дотурот на суровини, материјали и други добра е лесен и практичен..

Комуникациската поврзаност (телефонија) е лесно достапна бидејќи постои жичена и безжичена сигнална мрежа над истото подрачје

5.3. Придонес на проектот кон развој на локалната економија

ОПШТ ДОКУМЕНТ 13

Потврда дека инвестицијата е во согласност со Стратегија за локален економски развој на Карбинци

6. ФИНАНСИСКА АНАЛИЗА

За да се направи анализа на економската одржливост на барателот, се врши пресметка на планираниот нето готовинскиот тек на проектот, односно разликата од планираниот нето прилив на приходи и планиран одлив на трошоци на годишно ниво.

Курсот на еврото според Европската централна банка за месец Фебруари 2011 година е 61,5055 денари.

6.1. Финансиска анализа на планираните трошоци

Табела 6а Спецификација на трошоци во постоечки - основни средства

No	Постојано (основно) средство	Сегашна вредност	Трошоци на одржување %	Трошоци за осигурување%	Стапка на амортизација %
	А	Б	В	Г	Д
1	Објекти (настрешница 250 м2 и магацин 180 м2) 30 % искористеност за потребите на лозарството	188.348	2%	0%	3%
2	Лозов насад од 02.2010 година 6,3 ха вранец	848.571	2%	0%	10%
3	Лозов насад од 01.2011 година 3 ха трпезни сорти (Викторија 0,37ха, Мишел палиери 1,55ха и Афуз али 1,08 ха)	375.375	2%	0%	10%
4	Возила (камион)	128.940	2%	14%	10%
5	Земјоделска механизација: тањирача, плуг, трактор, и друг алат (друг алат со вредност од 102 874 д.)	538.724	2%	0%	10%
	ВКУПНО	2.079.958			

Споменатите постојани средства, опфатени во табелата се од книговодствената евиденција од _____ 2010 година, додека вредносните изрази се однесуваат само на оние средства кои ќе се користат за спроведување на инвестицијата и имаат вредност над _____ евра.

Табела 6б Спецификација на трошоци за планирани постоечки - основни средства

No	Планирано постојано (основно) средство	Набавна вредност	Трошоци на одржување %	Трошоци за осигурување %	Стапка на амортизација %	Планирана финансиска поддршка
	А	Б	В	Г	Д	Е
I	Градежни објекти	0				0
II	Повеќегодишни насади	0				0
III	Опрема -механизација	3.572.654				1.544.371
	Опрема за потпорна конструкција (столбови, анкери, жица, транспорт и монтажа) за 9,3 ха лозје	3.152.295	2%	0	10	1.344.200
	Опрема -Носечки Атомизер АГП 440л	122.759	3%	0	10	58.457
	Опрема-Влечен атомизер АГП 1000ЕН	297.599	3%	0	10	141.714
IV	Општи трошоци	0				0
	ВКУПНО	3.572.654				1.544.371

Трошоците се поделени во три групи:

1. материјални,
2. специфични и
3. оперативни

Табела 6в Структура на планирани материјални и други оперативни трошоци

А Структура на материјални и останати оперативни трошоци					Б Планиран одлив на материјални и останати оперативни трошоци по месеци на годишно ниво во %												
Ставка	Един.мерка	Количина	Единечна цена	Вкупно	I	II	III	IV	V	VI	VII	VIII	IX	X	XI	XII	Вкупно
1. Материјални трошоци				1.055.900													
минерални ѓубрива	кг	18.700	17,00	317.900			40						60				100
кристални комбинирани ѓубрива	кг	220	110,00	24.200				40	50	5	5						100
заштитни средства	кг/л	4.500	90,00	405.000			10		60	30							100
помошен алат (ножици, цевки, пили)	бр	320	720,00	230.400												100	100
резервни делови за опрема за потпорна конструкција лозје	ха	9	8.000,00	74.400	50			30		20							100
резервни делови за опрема - атомизери	бр	2	2.000,00	4.000				40	50	5	5						100
1.2. Други специфични трошоци				440.540													
одела и др.опрема	бр	7	5.500,00	38.500				20	20	20	20	10	10				100
транспорт	л	740	71,00	52.540	8	8	8	8	8	8	8	8	8	8	10	10	100
телефон	месец	12	2.500,00	30.000	8	8	8	8	8	8	8	8	8	8	10	10	100
гориво и мазиво	л	4.500	71,00	319.500			10	10	10	10	5	5	50				100
1.3. Други оперативни трошоци				33.308													
закуп на земјиште	ха	9	2.560,00	23.808		100											100
административни трошоци	бр	1	9.500,00	9.500		10	10	10	10	10	10	10	10	10	10		100
Вкупно				1.529.748													100

Пресметка на % за одржување е извршена на основа на калкулираните трошоци за одржување на постојаните средства на годишно ниво.

Инвестициско одржување						
Показател	Вредност на средството во МКД	Одржување %	Вредност на одржувањето -завршена инвестиција	Одржување година 1	Одржување година 2	Одржување година 3
Постоечко постојано (основно) средство	2.079.958		47.764	47.764	47.764	47.764
Објекти (настрешница 250 м2 и магацин 180 м2) 30 % искористеност за потребите на лозарството	188.348	2%	4.520	4.520	4.520	4.520
Лозов насад од 02.2010 година 6,3 ха вранец	848.571	2%	20.366	20.366	20.366	20.366
Лозов насад од 01.2011 година 3 ха трпезни сорти (Викторија 0,37ха, Мишел палиери 1,55ха и Афуз али 1,08 ха)	375.375	2%	9.009	9.009	9.009	9.009
Возила (камион)	128.940	2%	3.095	3.095	3.095	3.095
Земјоделска механизација: тањирача, плуг, трактор, и друг алат (друг алат со вредност од 102 874 д.)	538.724	2%	10.774	10.774	10.774	10.774
Конструкција - Реконструкција	0	0%	0	0	0	0
0	0	0%	0	0	0	0
Повеќегодишни насади	0	0%	0	0	0	0
0	0	0%				
Опрема - Механизација	3.572.654		75.457	75.457	75.457	75.457
Опрема за потпорна конструкција (столбови, жица, транспорт и монтажа) за 9,3 ха лозје	3.152.295	2%	63.446	63.446	63.446	63.446
Опрема -Носечки Атомизер АГП 440л	122.759	3%	3.507	3.507	3.507	3.507
Опрема-Влечен атомизер АГП 1000ЕН	297.599	3%	8.503	8.503	8.503	8.503
Општи трошоци	0					
0	0	0%				
Вкупно	3.572.654		123.221	123.221	123.221	123.221

Пресметка на % за осигурување на постојаните средства е во согласност со понудите за премија од склучените договори со осигурителните компании.

Осигурување						
Показател	Вредност на средството во МКД	Премија за осигурување %	Вредност на осигурување во МКД	Осигурување година 1	Осигурување година 2	Осигурување година 3
Постоечко постојано (основно) средство	2.079.958		17.923	17.923	17.923	17.923
Објекти (настрешница 250 м2 и магацин 180 м2) 30 % искористеност за потребите на лозарството	188.348	0%	0	0	0	0
Лозов насад од 02.2010 година 6,3 ха вранец	848.571	0%	0	0	0	0
Лозов насад од 01.2011 година 3 ха трпезни сорти (Викторија 0,37ха, Мишел палиери 1,55ха и Афуз али 1,08 ха)	375.375	0%	0	0	0	0
Возила (камион)	128.940	14%	17.923	17.923	17.923	17.923
Земјоделска механизација: тањирача, плуг, трактор, и друг алат (друг алат со вредност од 102 874 д.)	538.724	0%	0	0	0	0
Конструкција - Реконструкција	0	0%	0	0	0	0
0	0	0%	0	0	0	0
Повеќегодишни насади	0	0%	0	0	0	0
0	0	0%	0	0	0	0
Опрема - Механизација	3.572.654		0	0	0	0
Опрема за потпорна конструкција (столбови, анкери, жица, транспорт и монтажа) за 9,3 ха лозје	3.152.295	0%	0	0	0	0
Опрема -Носечки Атомизер АГП 440л	122.759	0%	0	0	0	0
Опрема-Влечен атомизер АГП 1000ЕН	297.599	0%	0	0	0	0
Општи трошоци	0	0	0	0	0	0
0	0	0%	0	0	0	0
Вкупно	3.572.654		17.923	17.923	17.923	17.923

Пресметка на % за амортизација е во согласност со книговодствена практика и Уредбата за начинот на пресметување на амортизација, односно отписот на вредноста на нематеријалните и материјалните средства врз основа на Законот за добивка.

Средства	Постојечно постојано (основно) средство	Објекти (настрешница 250 м2 и магацин 180 м2) 30 % искористеност за потребите на лозарството	Лозов насад од 02.2010 година 6,3 ха вранец	Лозов насад од 01.2011 година 3 ха трпезни сорти (Викторија 0,37ха, Мишел палиери 1,55ха и Афуз али 1,08 ха)	Возила (камион)	Земјоделска механизација: тањирача, плуг, трактор, и друг алат (друг алат со вредност од 102 874 д.)	Конструкција – Реконструкција	Повеќе годишни насади	Опрема – Механизација	Опрема за потпорна конструкција (столбови, анкери, жица, транспорт и монтажа) за 9,3 ха лозје	Опрема – Носечки Атомизер АГП 440л	Опрема- Влечен атомизер АГП 1000ЕН	Општи трошоци	
Основа за амортизација		188.348	848.571	375.375	128.940	538.724	0	0		3.152.295	122.759	297.599	0	1.036.919
Амортизациона стапка %		2,50	10,00	10,00	10,00	10,00	0	0		10,00	10,00	10,00	12,50	
2011		4.709	84.857	37.538	12.894	53.872		0		315.229	12.276	29.759		551.135
2012		4.709	84.857	37.538	12.894	53.872		0		315.229	12.276	29.759		551.135
2013		4.709	84.857	37.538	12.894	53.872		0		315.229	12.276	29.759		551.135
2014		4.709	84.857	37.538	12.894	53.872		0		315.229	12.276	29.759		551.135
2015		4.709	84.857	37.538	12.894	53.872		0		315.229	12.276	29.759		551.135
2016		4.709	84.857	37.538	12.894	53.872		0		315.229	12.276	29.759		551.135
2017		4.709	84.857	37.538	12.894	53.872		0		315.229	12.276	29.759		551.135
2018		4.709	84.857	37.538	12.894	53.872		0		315.229	12.276	29.759		551.135
2019		4.709	84.857	37.538	12.894	53.872		0		315.229	12.276	29.759		551.135
2020		4.709	84.857	37.538	12.894	53.872		0		315.229	12.276	29.759		551.135
2021		4.709	0	0	0	0		0		0	0	0		4.709
2022		4.709	0	0	0	0		0		0	0	0		4.709
2030		4.709	0	0	0	0		0		0	0	0		4.709
2031		4.709	0	0	0	0		0		0	0	0		4.709
2032		4.709	0	0	0	0		0		0	0	0		4.709
2033		4.709	0	0	0	0		0		0	0	0		4.709
2034		4.709	0	0	0	0		0		0	0	0		4.709
2035		4.709	0	0	0	0		0		0	0	0		4.709
Исправка на вредноста		37.670	678.857	300.300	103.152	430.979		0		2.537.850	93.531	226.742		4.409.081
Сегашна вредност								0		634.462	23.383	56.686		714.531

6.2. Финансиска анализа на планираните приходи

Во ТРЕТА година (НОРМАЛНО РАБОТЕЊЕ)

Табела 7 а: Структура на планиран вкупен приход

А Структура на планиран вкупен приход					Б Планиран вкупен приход по основ на приход по месеци на годишно ниво во %												
Ставка	Един.мерка	Количина	Единечна цена	Вкупно	I	II	III	IV	V	VI	VII	VIII	IX	X	XI	XII	Вкупно
грозје вранец од 6,3 ха	кг	138.000	14,00	1.932.000												100	100
Трпезно грозје Викторија 0,37 ха	кг	7.400	24,00	177.600											100		100
Трпезно грозје Мишел палиери 1,55 ха	кг	37.200	22,00	818.400											100		100
Трпезно грозје Афуз али 1,08 ха	кг	17.280	14,00	241.920											100		100
субвенции за одржување на лозов насад 100%	ха	5	40.000,00	200.000											100		100
субвенции за одржување на лозов насад 60%	ха	4	24.000,00	103.200											100		100
Вкупно				3.473.120													100

Рекапитулација на инвестициони вложувања

Во вкупните потребни инвестициони вложувања се опфатени само инвестициите во основни-постојани средства.

Структура на изворите на финансирање

Индикатор	МКД	Структура
Постојани средства	3,572,654	100.00%
Обртни средства	0	0,00%
Вкупно	3,572,654	100.00%

Извори и услови на финансирање

Потребните инвестициони средства за набавка на потребната опрема ќе бидат обезбедени од сопствени средства кој ќе се реализира после потпишување на договор со АФПЗРР.

Извори на финансирање и услови

Извор на финансирање	Вредност МКД	Структура %	Каматна стапка %	Период на отплата	Грејс период
Приватно учество	3,572,654	100%	-	-	-
Банкарски кредит (заем)	0	0%	0%	0	0
Вкупно	3,572,654	100%	-	-	-

Биланс на успех во динамика

Индикатор	2011	2012	2013	2014	2035
	1	2	3	4	25
1.1. Приходи	0	1,041,936	3,403,658	3,473,120	3,473,120
2. Трошоци	778,870	1,377,295	2,733,723	2,773,618	2,227,192
2.1. Материјални трошоци од работењето	0	458,924	1,499,153	1,529,748	1,529,748
2.1.1. Материјални трошоци	0	316,770	1,034,782	1,055,900	1,055,900
2.1.2. Други специфични трошоци	0	132,162	431,729	440,540	440,540
2.1.3. Други оперативни трошоци	0	9,992	32,642	33,308	33,308
2.2. Трошоци за осигурување	17,923	17,923	17,923	17,923	17,923
2.3. Трошоци за инвестиционо одржување	123,221	123,221	123,221	123,221	123,221
2.4. Трошоци за вработени	86,592	226,092	542,292	551,592	551,592
2.5. Амортизација	551,135	551,135	551,135	551,135	4,709
2.6. Трошоци за камати	0	0	0	0	0
3. Добивка/загуба пред оданочување	-778,870	-335,359	669,934	699,502	1,245,928
Даноци и придонеси од добивка	11,683	5,030	66,993	69,950	124,593
5. Добивка/загуба по оданочување	-790,553	-340,389	602,941	629,551	1,121,335
Добивка за финансиска година	-790,553	-340,389	602,941	629,551	1,121,335

Биланс на успех во година на нормално користење на капацитетот

Индикатор	МКД	Структура
1.1. Приходи	3,473,120	100.00%
2. Трошоци	2,773,618	79.86%
2.1. Материјални трошоци на работењето	1,529,748	44.05%
2.1.1. Материјални трошоци	1,055,900	30.40%
2.1.2. Други специфични трошоци	440,540	12.68%
2.1.3. Други оперативни трошоци	33,308	0.96%
2.2. Трошоци за осигурување	17,923	0.52%
2.3. Трошоци за инвестициско одржување	123,221	3.55%
2.4. Трошоци за вработени	551,592	15.88%
2.5. Амортизација	551,135	15.87%
2.6. Трошоци за камати	0	0.00%
3. Добивка/загуба пред оданочување	699,502	20.14%
4. Даноци и придонеси од добивка	69,950	2.01%
5. Добивка/загуба по оданочување	629,551	18.13%
6. Добивка за финансиска година	629,551	18.13%

Цена на чинење на производството во година на нормално користење на капацитетите

Индикатор	МКД	Структура
2. Трошоци	2,773,618	79.86%
2.1. Материјални трошоци на работењето	1,529,748	44.05%
2.1.1. Материјални трошоци	1,055,900	30.40%
2.1.2. Други специфични трошоци	440,540	12.68%
2.1.3. Други оперативни трошоци	33,308	0.96%
2.2. Трошоци за осигурување	17,923	0.52%
2.3. Трошоци за инвестициско одржување	123,221	3.55%
2.4. Трошоци за вработени	551,592	15.88%
2.5. Амортизација	551,135	15.87%
2.6. Трошоци за камати	0	0.00%
Даноци и придонеси од добивка	69,950	2.01%
ПОЛНА ЦЕНА НА ЧИНЕЊЕ	2,843,569	81.87%
РАЗВОЈНА ЦЕНА НА ЧИНЕЊЕ	3,473,120	100.00%
НЕТО АКУМУЛАЦИЈА	629,551	18.13%

6.3 Финансиски тек на проектот

Година од економскиот век на проектот	ПРИЛИВ			ОДЛИВ					
	Вкупен приход	Извори на финансирање	Остаток од вредноста на проектот	Инвестиција	Трошоци	Плати	Даноци и добивка	Кредитни анuitети	НЕТО ПРИЛИВ
0	0	3,572,654	0	3,572,654	0	0	0	0	0
1	0	0	0	0	0	0	11,683	0	-11,683
2	1,041,936	0	0	0	458,924	165,478	5,030	0	412,504
3	3,403,658	0	0	0	1,499,153	540,560	66,993	0	1,296,951
4	3,473,120	0	0	0	1,529,748	551,592	69,950	0	1,321,830
5	3,473,120	0	0	0	1,529,748	551,592	69,950	0	1,321,830
6	3,473,120	0	0	0	1,529,748	551,592	69,950	0	1,321,830
7	3,473,120	0	0	0	1,529,748	551,592	69,950	0	1,321,830
8	3,473,120	0	714,531	0	1,529,748	551,592	69,950	0	2,036,361
9	3,473,120	0	0	0	1,529,748	551,592	69,950	0	1,321,830
10	3,473,120	0	0	0	1,529,748	551,592	69,950	0	1,321,830

6.4 Оценка на оправданоста на вложувањето

Врз основа на досегашните пресметки правиме статичка и динамичка оценка на проектот.

Статички показатели

Показател	Вредност
1. Вкупен приход по вработен во МКД	1,157,707
2. Акумулација	17.62%
3. Бруто плата по вработен	183 864
4. Економичност на производството	1.25
5. Репродукциона способност	0.33
6. Капитална опременост на работното место	1,190,885
7. Рентабилност	0.25
8. Квалификациона структура на вработените	67%

Динамичка оценка:

Економски тек на проектот

Година од економското работење	ПРИЛИВ	ОДЛИВ				
	Вкупен приход	Инвестиција	Трошоци	Плати	Даноци и добивка	НЕТО ПРИЛИВ
0	0	5,652,612	0		0	-5,652,612
1	0	0	0	0	11,683	-11,683
2	1,041,936	0	458,924	165,478	5,030	412,504
3	3,403,658	0	1,499,153	540,560	66,993	1,296,951
4	3,473,120	0	1,529,748	551,592	69,950	1,321,830
5	3,473,120	0	1,529,748	551,592	69,950	1,321,830
6	3,473,120	0	1,529,748	551,592	69,950	1,321,830
7	3,473,120	0	1,529,748	551,592	69,950	1,321,830
8	4,187,651	0	1,529,748	551,592	69,950	2,036,361

Од економскиот тек на проектот се гледа дека нето приливот е негативен во нултата и првата година, а тоа се години на инвестирање во проектот.

Период на враќање на инвестицијата:

Врз основа на економскиот тек на проектот се пресметува период на враќање на инвестиционите вложувања.

Година од векот на проектот	Нето прилив од економскиот тек	Кумулативен нето прилив
0	-5,652,612	-5,652,612
1	-11,683	-5,664,295
2	412,504	-5,251,791
3	1,296,951	-3,954,840
4	1,321,830	-2,633,011
5	1,321,830	-1,311,181
6	1,321,830	10,649

Од извршената пресметка се гледа дека целосно враќање на инвестицијата се врши во шестата година.

Нето сегашна вредност:

Година	Нето прилив	Дисконтен коефициент Р=6%	Дискотиран нето прилив
0	-5,652,612	1.0000000	-5,652,612
1	-11,683	0.9433962	-11,022
2	412,504	0.8899964	367,127
3	1,296,951	0.8396193	1,088,945
4	1,321,830	0.7920937	1,047,013
5	1,321,830	0.7472582	987,748
6	1,321,830	0.7049605	931,838
7	1,321,830	0.6650571	879,092
8	2,036,361	0.6274124	1,277,638
Нето сегашна вредност			915,767
Релативна нето сегашна вредност			16.20%

Нето сегашната вредност е позитивен број поголем од нула, што значи дека идните резултати од работењето ќе бидат позитивни

Интерна стапка на рентабилност:

Интерна стапка на повраток на инвестицијата

Година	Нето прилив	Коефициент при Р=14%	Дискотиран нето прилив	Коефициент при Р=15%	Дискотиран нето прилив
0	-5,652,612	1.0000000	-5,652,612	1.0000000	-5,652,612
1	-11,683	0.917431	-10,718	0.909091	-10,621
2	412,504	0.841680	347,196	0.826446	340,912
3	1,296,951	0.772183	1,001,484	0.751315	974,418
4	1,321,830	0.708425	936,418	0.683013	902,828
5	1,321,830	0.649931	859,099	0.620921	820,752
6	1,321,830	0.596267	788,164	0.564474	746,138
7	1,321,830	0.547034	723,086	0.513158	678,308
8	2,036,361	0.501866	1,021,981	0.466507	949,977
S (+ ili -)			14,097		-249,899
				ИСП=	9.0518%

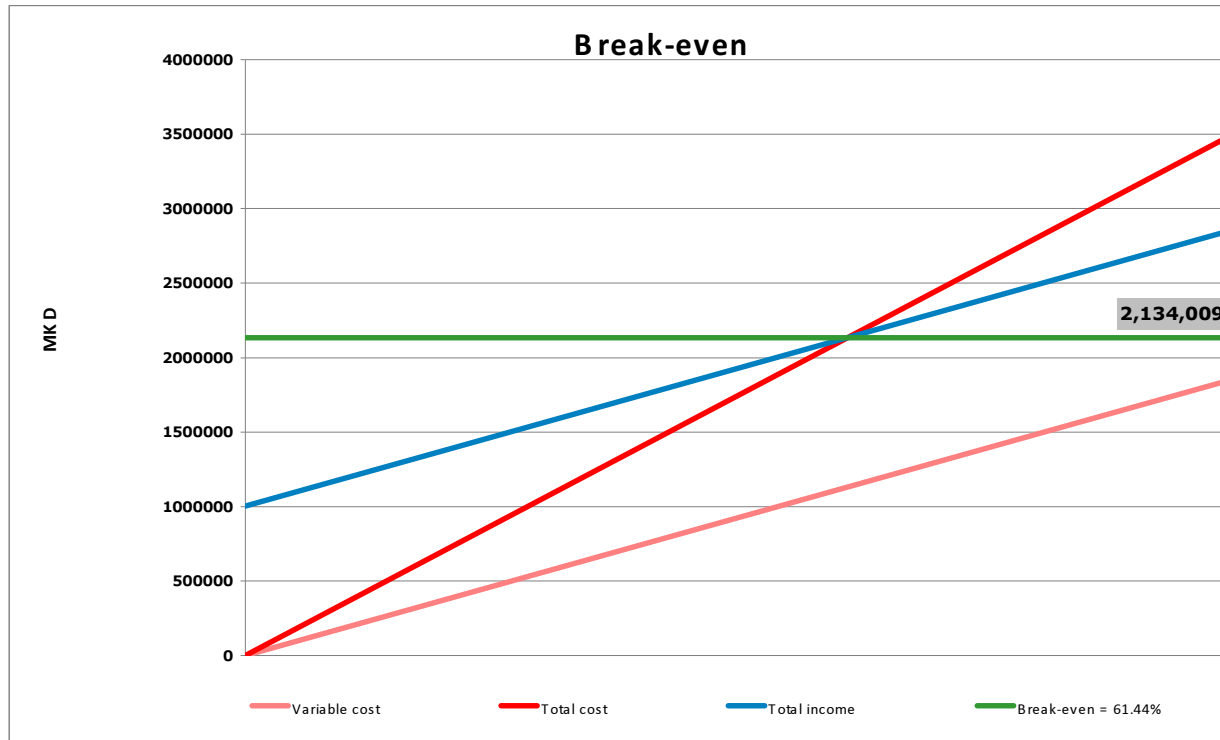
Интерната стапка на рентабилност е поголема од 6%, што значи инвестицијата е оправдана

Анализа на осетливост:

Анализа на осетливоста на инвестицијата (праг на рентабилност)

Показател	Структура %		МКД	
	Фиксни	Варијабилни	Фиксни	Варијабилни
Материјални трошоци	15	85	229,462	1,300,286
Трошоци за осигурување	30	70	5,377	12,546
Трошоци за инвестициско одржување	30	70	36,966	86,254
Трошоци за вработени	30	70	165,478	386,114
Амортизација	90	10	496,022	55,114
Трошоци за камати	100	0	0	0
Даноци и придонеси од добивка	100	0	69,950	0
Вкупни трошоци			1,003,255	1,840,314
Вкупен приход				3,473,120
Покритие				629,551
Праг на рентабилност				61.44%
Праг на рентабилност				2,134,009

1.Осетливост на промени во инвестицијата	114.23%
2.Осетливост на промени во продажната цена	18.13%
3.Осетливост на промени во набавната цена	41.15%

7. ЗАКЛУЧОК

Инвестиционата активност на задругата:

- набавка на опрема за заштита на растенијата
- набавка и инсталирање на опрема за потпорна конструкција, жица, столбови и крајни анкери од бетон, во лозарството ќе биде првенствено во насока на

Подобрување на општото работење на земјоделските стопанства во производството на примарните земјоделски производи, но и во правец на

Зголемување на конкурентноста на задругата со употреба на ефикасни модерни технологии, со што се намалуваат производните трошоци
Добиените производи, ќе бидат со значително подобрен квалитет.
Со реализацијата на Деловниот план, ќе се изврши реструктурирање на земјоделското стопанство и ќе се изврши надградба на сопствените капацитети кон достигнување на стандардите на Европската Унија.

Успешното завршување на инвестицијата од оваа фаза предвидена со овој Деловен план ќе претставува стимул за самиот инвеститор да продолжи со инвестирање и искористување на средствата од ИПАРД предвидени со финасискиот период 2007-2013 година

Дополнителен документ 3:

CD - Финансиска анализа од Изготвен деловен план.

ДОПОЛНИТЕЛНИ СОДРЖИНИ - ДОПОЛНЕНИЕ

Опис на производот грозје

Грозје е назив за плод од родот *vitis* (винова лоза) и со тоа име најчесто се нарекуват сите 12 најпознати видови на винова лоза од кои се прават најголемиот дел на светските вина. Порано вината своите имиња ги добивале според подрачјето каде се одгледувала виновата лоза, но бројот на производители пораснал толку многу што денес тие своите имиња ги добиват спрема вариететот на виновата лоза.

Најзастапени вински сорти на грозје во светот се:

CABERNE SAUVIGNON - Ова е најпознатото грозје во светот за производство на вино. Се одгледува во: Бугарија, Чиле, Австралија, Калифорнија, Јужните делови на Франција. Има мало и сино зрно со дебела кожа. Касно листа и созрева

MERLOT – Од ова грозје се прави најскапото црно вино на светот Chateau Petrus. Се одгледува во Бордо-Франција. Има големи зрна со тенка лушпа и вкус на боровница и мента.

NEBBIOLO – Дава многу комплексни вина и успева на места со поголема надморска височина во северозападна Италија. Самото име на италијански значи магла.

PINOT NOIR – од оваа грозје се прави познатото вино бургундец. Успева во источна Франција, Австралија, Нов Зеланд, Јужна Африка, Романија, Италија, САД

SYRAH или **SHIRAZ** – е старо грозје од средниот исток, а се одгледува и по долината на реката Рона во Франција, во Калифорнија и во Австралија. Има сино црна боја, мали зрна и дебела лушпа. Созрева многу рано и дава високи приноси, но со просечен квалитет.

SANGIOVESE – се одгледува најмногу во Италија, Аргентина и Калифорнија. Расте на лоши терени и многу касно созрева.

Најзастапени трпезни сорти на грозје во светот се:

ОЛИВЕР MUSKAT и **ЈУЛСКИ MUSKAT** потекнуваат од Унгарија и се со многу пријатен мирис. Гроздот е мал (90-160г) со цилиндрична форма. Бобиците рамномерно зреат и дават добар принос на различни подлоги.

KARDINAL потекнува од Калифорнија. Цветот е хермафродитен со грозд од 200-600г. Многу рано созрева и со добра технологија дава до 30 000кг/ха.

MUSKAT HAMBURG средностасна сорта што ја има многу низ Европа. Гроздот е 150-400г и бара долга резидба.

MISEL PALIERI приносна сорта со грозд од 800г. Најдобро и одговара лесни плодни почви.

AFUZ ALI потекнува од средна Азија. Гроздот е голем од 200-500г. Бара плодни и пропустливи подлоги.

PERLET потекнува од Калифорнија. Гроздот е средно голем и многу пријатен за јадење. Средно приносна сорта и бара високо стебло. Најдобро успева во медитерански услови

VIKTORIJA Сортата е створена во Романија. Зрее во втора епоха Гроздот е голем, пирамидален и средно збиен со тежина на гроздот од 600-700 г. Многу атрактивна сорта.

Во Република Македонија лозарството и винарството претставуваат една од трите стратешки гранки во земјоделството која учество во БДП со околу 17-20% и е со висок извозен потенцијал. Лозовите насади учествуваат со околу 5% од вкупното обработливо земјоделско земјиште и изнесува околу 27 500 ха и со околу 30 ха матичњааци за производство на лозови калемии. Во последните неколку години вкупните површините под лозови насади се намалуваат перманентно со што се намалува и производството на грозје и вино.

Лозовите насади се лоцирани на различни почвени типови, релјефни и климатски услови што овозможуваат успешно одгледување на сорти со различна епоха на зреење и различни квалитетни групи. Во Република Македонија постои еден лозарски реон Македонија со 16 (шеснаесет) виногорја.

Најзастапени обоени вински сорти се Вранец, Кратошија со подолга традиција на одгледување но не е занемарлива застапеноста и на сортите Бургундец црн, Мерло, Каберне Совињон за производство на вина со висок квалитет. Додека најзастапени бели сорти на винско грозје се Смедеревка, Жилавка потоа Шардоне, Ризлинг, Совињон бел и др. Од трпезните сорти на грозје доминираат Афус-Али, Кардинал, Рибиер потоа Мускат Италија, Мускат Хамбург, Бело Зимско и др.

Винските сорти учествуваат со 70% од вкупните површини на лозови насади додека 30% припаѓаат на трпезните сорти грозје. Учесството на бели вински сорти е околу 40% во однос на 60% се обоените вински сорти на грозје.

Вкупната површина лозови насади од сортата Смедеревка се околу 11.000 ха, од кои на прагот на продуктивниот живот се околу 5.000 ха. Исто така застапеноста на сортата Вранец е околу 7.000 ха, од кои околу 3.000 ха се постари од 25 години, кои треба да се обноват со нови лозови насади со сорти од кои ќе се добиваат висококвалитетни вина со познато географско потекло кои ќе бидат конкурентни на домашниот и странскиот пазар.

Трпезните сорти се повеќе се застапени во Р. Македонија. Предуслов за нивно ширење создават се поголемата потреба од знаења за постбербени технологии и потребата од поголем број на ладилници за одржување на овошје. Со решавање на овие две есенцијални потреби се решава еден од најголемите проблеми со постбербените активности на трпезните грозја, а тоа е: правилно пакување, складирање, одржна температура во објектот за чување, релативна влажност, фумигација и контролирана атмосфера на чување. На овој начин се спречува ширење на дел од микробиолошките болести и спречување на несакани физички појави за време на чување.

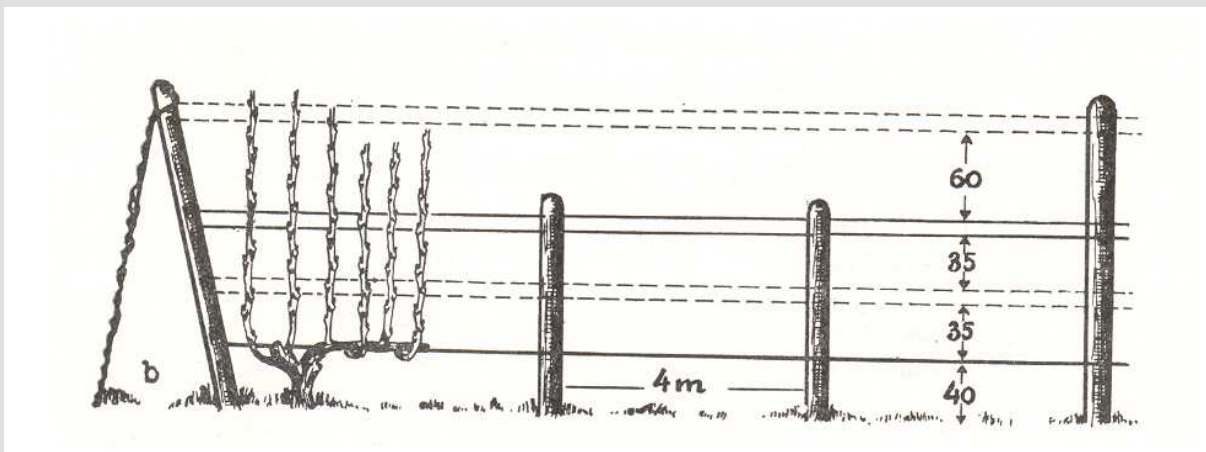
Низ бројки

Движење на лозовите насади по површина и стебла во Р. Македонија

ЛОЗОВИ НАСАДИ ВО ИЛЈАДИ					
ГОДИНИ	ПОВРШИНА	ПЕНУШКИ	РОДНИ	ПРИНОС / ТОНИ	ПО ПЕНУШКА / КГ
1998	28 812	100 422	94 492	243 657	3
2000	28 304	100 422	97 246	230 104	2
2002	26 530	95 609	91 356	264 250	3
2004	27 111	99 609	91 981	229 806	3
2006	26 194	99 725	94 111	118 935	1
2008	25 998	84 025	78 351	215 230	2

ДОПОЛНИТЕЛНИ СОДРЖИНИ – ДОПОЛНЕНИЕ

Планирана инвестиција во конструкција, столбови и анкери од бетон и челична жица на 9,3 ха лозје ДВОСЛОЕН СИСТЕМ

Планирана набавка на опрема за прскање-атомизери

